

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет економіки та управління

Кафедра управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
_____ О.Б. Жильцов
« _____ » _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

для студентів

спеціальності

073 Менеджмент

освітнього рівня

перший (бакалаврський)

освітньої-професійної програми

073.00.01 Менеджмент організацій

Київ – 2023-2024 н.р.

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 2842/23
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 20 23 р.

Розробник:

Яковенко Ігор Валентинович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Акіліна Олена Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Яковенко Ігор Валентинович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління факультету економіки та управління Київського університету імені Бориса Грінченка

**Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри управління
Протокол від 29 серпня 2023 р. № 9**

Завідувач кафедри Оксана МАРУХЛЕНКО
(підпис)

**Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 073.00.01 “Менеджмент організацій”
(назва освітньої програми)**

28 серпня 2023 р.

Керівник освітньої програми Олена АКІЛІНА
(підпис)

**Робочу програму перевірено
«29» серпня 2023 р.**

Заступник декана Оксана КАЗАК
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № ____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4/120	
Курс	1	
Семестр	2	
Кількість змістових модулів з розподілом:	4	
Обсяг кредитів	4	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	56	
Модульний контроль	8	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	26	
Форма семестрового контролю	іспит	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі управління на національному та регіональному рівнях; набуття умінь та формування компетенції, необхідних для виконання функцій та реалізації повноважень органів державної влади і місцевого самоврядування.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

I. Загальні компетентності:

ЗК-1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу
ЗК-5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК-9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, зокрема, здатність до самонавчання
ЗК-13	Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності
ЗК-15	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

III. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності :

ФК-4	Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними
ФК-6	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо
ФК-7	Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту
ФК-10	Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації
ФК-11	Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління
ФК-13	Розуміти принципи права та використовувати їх у професійній діяльності
ФК-15	Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички

2. Результати навчання за дисципліною

РН-1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН-3 Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

РН-4 Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

РН-6 Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН-8 Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

РН-9 Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

РН-11 Демонструвати навички аналізу ситуацій та здійснення комунікацій у різних сферах діяльності організації.

РН-12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН-13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

РН-15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

РН-16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади державного та регіонального управління							
Тема 1. Суть, поняття, принципи, функції, цілі та методи державного управління	6	2	2	-	-	-	2
Тема 2. Підходи до побудови системи державного управління в світовій практиці: роль і місце президента, парламенту, судової системи, виконавчих та регіональних органів влади	6	2	2	-	-	-	2
Тема 3. Історичний досвід державного управління в Україні після здобуття Незалежності.	6	2	2	-	-	-	2
Тема 4. Особливості державного та регіонального управління в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	26	8	8	-	-	-	8
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Конституційні засади побудови структур державного управління в Україні							
Тема 5. Характеристика системи державної влади в Україні на вищому рівні: конституційні повноваження Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів	6	2	2	-	-	-	2
Тема 6. Центральні органи виконавчої влади - міністерства, служби, агенції, інспекції	6	2	2	-	-	-	2

Тема 7. Державне управління на регіональному рівні. Місцеве самоврядування в умовах реформи децентралізації	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	6	-	-	-	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.							
Менеджмент органу державної влади							
Тема 8. Державна служба в Україні. Внутрішня організація та управління органу державної влади	4	2	2	-	-	-	-
Тема 9. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	6	2	2	-	-	-	2
Тема 10. Відносини органів публічної влади в системі управління	6	2	2	-	-	-	2
Тема 11. Особливості розробки й реалізації електронного урядування в Україні	6	2	2				2
Модульний контроль	2						
Разом	24	8	8	-	-	-	6
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.							
Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку							
Тема 12. Розробка макроекономічної стратегії розвитку держави. Конкурентна, інноваційно-інвестиційна, структурна політика, державне регулювання розвитку підприємництва	6	2	2	-	-	-	2
Тема 13. Державне регулювання фінансово – кредитної сфери.	6	2	2	-	-	-	2
Тема 14. Державне регулювання розвитку галузей соціальної сфери	6	2	2	-	-	-	2
Модульний контроль	2						
Разом	20	6	6	-	-	-	6
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	120	28	28	-			26

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Суть, поняття, принципи, функції, цілі та методи державного управління

1. Державне управління як системне суспільне явище.
2. Держава як суб'єкт управління суспільними процесами.
3. Головні чинники, що впливають на державне управління
4. Базові принципи державного управління.
5. Головні методи здійснення державного управління.
6. Поняття та сутність функцій державного управління. Види функцій державного управління. Реалізація функцій в державному управлінні: основні проблеми.
7. Державне управління як система, що розвивається.

Завдання для самоконтролю:

1. Розкрийте сутність системи державного управління, зокрема відкритості і прозорості державного управління.
2. Покажіть на основі конкретних прикладів чому держава здійснює регулювання економічних та соціальних процесів.
3. Охарактеризуйте чинники зовнішнього середовища, на які обмежений вплив держави при здійсненні управління та на які держава може здійснювати вплив (різного ступеню).
4. Дайте характеристику, спираючись на приклади таким поняттям як стратегія і тактика управління.
5. Охарактеризуйте провідні сфери функціонування держави і покажіть базові підходи до управління в цих сферах.
6. У чому полягає політична та адміністративна складові державного управління. Який взаємозв'язок адміністративної і політичної реформ?

Теми доповідей:

1. Організаційно-розпорядчі (адміністративні) методи управління, їх переваги та недоліки.
2. Економічні методи та їх інструменти.
3. Суспільний попит і пропозиція як інструмент управління.
4. Соціально-психологічні та неформальні методи впливу.

Тема 2. Підходи до побудови системи державного управління в світовій практиці: роль і місце президента, парламенту, судової системи, виконавчих та регіональних органів влади

1. Характеристика держави, як інституції, що здійснює управління політичним та соціально - економічним розвитком.
2. Президентська модель державного управління - приклади країн
3. Президентсько – парламентська модель державного управління - приклади країн
4. Парламентсько – президентська модель державного управління - приклади країн
5. Парламентська модель державного управління - приклади країн

Завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризуйте діючу парламентську - президентську форму правління, яка є основою державної влади в Україні
2. Покажіть як історично формувалась модель державного управління в Україні за останні 30 років..
3. Дайте характеристику взаємовідносин між виконавчою, законодавчою та судовою владою.
4. В чому специфіка взаємодії представницької та виконавчої влади на місцевому рівні.
5. Покажіть специфіку функціонування моделей державної влади в країнах ЄС

Теми доповідей:

1. Суспільні функції держави, які притаманні їй на сучасному етапі
2. Сформулюйте пропозиції щодо подальшого реформування системи державного управління в Україні на європейських принципах
3. Напрями удосконалення сучасної моделі державної влади в Україні.
4. Національна безпека та державне управління.
5. Специфіка державного управління в ідеологічній сфері

Тема 3. Історичний досвід державного управління в Україні після здобуття Незалежності

1. Фактори, що впливали на систему державного управління на момент здобуття Незалежності
2. Побудова базових стратегічних засад системи державного управління після здобуття Незалежності
3. Період 90- х - початок 2000 - х досвід функціонування президентсько - парламентської республіки в Україні
4. Період середини 2000 - х - на час досвід функціонування парламентсько - парламентської республіки в Україні
5. Пропозиції щодо реформування конституційної моделі державної влади

Завдання для самоконтролю:

Спрогнозуйте можливі варіанти впливу парламентської більшості у Верховній Раді України на функціонування механізму здійснення державної влади в Україні за умов, коли:

- а) ця більшість і Президент України є політичними союзниками;
- б) ця більшість і Президент України є політичними опонентами.

Які проблеми виникнуть в першому і другому випадках? Які можливі способи їх вирішення?

Теми доповідей:

1. Політичні партії в Україні. Їх досвід у формуванні коаліцій.
2. Регіональні історичні особливості в Україні та їх вплив на формування державної влади у попередні роки
3. Характеристика більшості, що утворилася після виборів 2019 р. та її роль в системі управління.
4. Доцільність та можливості застосування референдумів для вирішення найважливіших питань державного управління.

Тема 4. Особливості державного та регіонального управління в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови

1. Чинники, що формують особливості державного управління в умовах воєнного стану
2. Регулюючі заходи держави на виконання вимог правового режиму воєнного стану
3. Заходи загальнодержавного характеру щодо соціально - економічного управління регулювання в умовах воєнного стану
4. Зміна підходів та важелів державного управління в окремих сферах діяльності

Завдання для самоконтролю:

1. Спираючись на статистичні дані, дайте оцінку кризовим явищам в соціально - економічній сфері за рік воєнних дій.
2. Зробіть порівняльну характеристику функцій та повноважень голів воєнних адміністрацій із посадовими особами аналогічного рівня до початку воєнних дій.
3. Охарактеризуйте базові завдання щодо удосконалення управлінської системи після скасування воєнного стану.
4. Охарактеризуйте порядок взаємодії урядових інституцій із воєнними адміністраціями в регіонах.
5. Що треба враховувати в системі державного регулювання у період воєнного часу та у період після воєнного відновлення

Теми доповідей:

- Структурування регіонів України в залежності від наслідків воєнних дій.
Особливості процесу державного управління в регіонах, що були під окупацією та прифронтових регіонів
Особливості процесу державного управління в регіонах, куди був направлений основний потік біженців

ЗМІСТОВИЙ 2.

КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СТРУКТУР ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ

Тема 5. Характеристика системи державної влади в Україні на вищому рівні: конституційні повноваження Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів

1. Конституційна модель розподілу влади в Україні.
2. Верховна Рада та державне управління.
3. Інститут Президента та державне управління.
4. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади. Структура та порядок формування Кабінету міністрів України. Функціональні повноваження членів Кабінету міністрів України
5. Судова влада у системі державного управління.

Завдання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику питанням, де передбачена взаємодія Президента України та Верховної Ради України
2. Які дорадчі та патронатні органи мають Президент, Верховна Рада та Кабінет Міністрів

3. Покажіть який порядок звітності вищих ланок державного управління
4. Охарактеризуйте які програмні документи мають приймати Президент, Верховна Рада та Кабінет Міністрів

Теми доповідей:

1. Механізм реформування державної влади на вищому рівні. Структури, що створені для забезпечення процесу реформування.
2. Адміністративні навички та бюрократизм .: різниця цих понять
3. Що таке система відставок на вищому рівні державного управління
4. Закордонний досвід формування уряду Європейських країн.
5. Порівняльна характеристика формування уряду України та Європейських країн

Тема 6. Центральні органи виконавчої влади - міністерства, служби, агенції, інспекції

1. Структура центральних органів виконавчої влади.
2. Роль, повноваження та функції міністерств
3. Компетенція та функціональні призначення державних служб, агенцій та інспекцій.
4. ЦОВВ із спеціальним статусом та колегіальні органи
5. Система підпорядкованості та координації центральних органів виконавчої влади

Завдання для самоконтролю:

1. Дайте характеристику організаційній структурі та завданням ЦОВВ
2. Що таке колегія ЦОВВ і які її взаємовідносини із першим керівником (міністром, головою)
3. Охарактеризуйте систему та порядок прийняття управлінських рішень в ЦОВВ
4. Які особливості діяльності регіональних осередків ЦОВВ
5. Дайте характеристику особливостям функціонування інституту державних секретарів при ЦОВВ

Теми доповідей:

1. Порядок прийняття управлінських рішень в центральних органах виконавчої влади.
2. Роль і значення громадських рад при ЦОВВ
3. Національний банк як центральний орган влади із специфікою діяльності, визначеною Конституцією
4. ЦОВВ, формування та функціонування яких здійснюється за участю Президента та Верховної Ради України

Тема 7. Державне управління на регіональному рівні. Місцеве самоврядування в умовах реформи децентралізації

1. Історичний аспект та конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні.
2. Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка.
3. Основні напрями регіонального управління: управління природно-ресурсним потенціалом регіону, управління фінансовими, трудовими ресурсами.
4. Обласні та районні державні адміністрації: повноваження та функції
5. Зростання ролі місцевого самоврядування в результаті проведення реформи децентралізації
6. Територіальні громади та старостати - їх компетенція, повноваження та функції.

Завдання для самоконтролю:

1. Покажіть необхідність, сутність і доцільність делегування повноважень у системі *«місцеві державні адміністрації – органи місцевого самоврядування»*. Умови і підстави подібного делегування.
2. Оцініть позитивні та негативні сторони поєднання в м. Києві однією особою посад голови Київської міської державної адміністрації і Київського міського голови.
3. Покажіть доцільність/недоцільність поєднання посад керівників органів виконавчої влади і керівників органів місцевого самоврядування на рівні областей і районів.
4. Проаналізуйте процес трансформації взаємовідносин місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, розкрийте об'єктивні і суб'єктивні причини, здобутки і втрати.
5. Покажіть власне бачення найбільш оптимальної організації взаємодії органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Теми доповідей:

1. Реформа децентралізації в Україні: перший етап 2014 - 2020 рр.; другий етап 2020 - т/ч .
2. Особливості здійснення самоврядування в містах Києві та Севастополі.
3. Законодавча та нормативна база співпраці між територіальними громадами
4. Територіальні підрозділи центральних органів виконавчої влади: права. Суть та нормативна база подвійного підпорядкування.
5. Пропозиції щодо запровадження інституту "префектів" на рівні областей та районів

ЗМІСТОВИЙ 3.

МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Тема 8. Державна служба в Україні. Внутрішня організація та управління органу державної влади

1. Державна служба - принципи, завдання, засади забезпечення реалізації державної політики та виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм
2. Вимоги до набуття статусу державного службовця, особливості виконання їм своїх функцій, права та обов'язки
3. Загальні складові організації роботи органів державної влади в Україні.
4. Сутність і особливості менеджменту органу державної влади, регламент його діяльності.
5. Організаційна структура органу державної влади, взаємовідносини між структурними підрозділами.

Завдання для самоконтролю

Поясніть в чому суть кар'єрного та експертного підходів в організації роботи органу державної влади

Визначте форми участі громадян у здійсненні державного управління (виходячи з поняття державного управління у вузькому значенні).

Покажіть, яким чином можливо активізувати цю участь. Обґрунтуйте Ваше бачення необхідності, змісту, темпів подолання відчуження народу від влади.

Дайте характеристику системі правових актів про державну службу та правовий статус державних службовців.

Теми доповідей:

1. Інформаційне та комунікаційне забезпечення внутрішньої організації органу державної влади.
2. Підготовка та прийняття рішень в органах державної влади.
3. Система кадрового забезпечення органів державної влади
4. Системи функціонування державної служби в різних країнах світу

Тема 9. Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади

1. Чинники та критерії ефективності державного управління.
2. Оцінка та аналіз результатів роботи органу державної влади
3. Здійснення державного контролю щодо виконавчої влади з боку суб'єктів інших гілок влади: парламентський контроль, прокурорський нагляд, судовий контроль, адміністративний нагляд міліції.

4. Аудит роботи органів державної влади
5. Громадський контроль за діяльністю органів державного управління.

Завдання для самоконтролю

1. Поясніть яким чином здійснюється оцінка результатів діяльності органу державної влади
2. Покажіть як аналізується виконання програми діяльності Уряду
3. Дайте характеристику таким оціночним підходам як аналіз динаміки показників, порівняння запланованих та фактичних результатів, факторний аналіз
4. Покажіть як застосовується система зворотнього зв'язку при оцінці роботи та контрольних заходах
5. Опишіть послідовність проведення заходів державного контролю при перевірці роботи органу державної влади

Теми доповідей:

1. Внутрішній і зовнішній контроль. Принципи Лімської декларації
2. Планові та позапланові контролюючі заходи. Специфіка їх проведення.
3. Компетентність та повноваження органів державного контролю.
4. Громадська оцінка результатів роботи органів державної влади.
5. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації державних службовців з метою підвищення ефективності роботи органів влади..

Тема 10. Відносини органів публічної влади в системі управління

1. Система координаційних, субординаційних, реординаційних та горизонтальних зв'язків
2. Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з трудовими колективами, підприємствами, установами і організаціями.
2. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування із судовими та правоохоронними органами: органами Служби безпеки України, органами прокуратури, органами внутрішніх справ.
4. Основи державної регуляторної політики.
5. Взаємодія органів державної влади із суб'єктами підприємницької діяльності

Завдання для самоконтролю:

1. Покажіть форми участі органів влади у реалізації програм соціально-економічного розвитку регіонів
2. Опишіть форми роботи органів влади із зверненнями громадян
3. Опишіть як здійснюється аналіз регуляторного впливу.
4. Часто у процесі політичних дебатів опоненти використовують так звані «запитання-пастки». Пропонується наступна ситуація: Ви виступаєте перед

аудиторією на підтримку ринкових економічних реформ. По закінченні виступу Вам пропонують відповісти на таке запитання: «Як Ви оцінюєте соціальні наслідки ринкових перетворень, які на практиці призвели до суттєвого погіршення життя більшості населення України?».

Дайте відповідь на дане запитання, використовуючи тактику «нейтралізації» запитання (коротко).

Теми доповідей:

1. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання.
2. Залучення громадськості до участі в управлінні державними і суспільними справами та контролі за функціонуванням органів влади.
3. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні у сфері управління.
4. Головні напрями реформування системи державного та регіонального управління.
5. Удосконалення механізмів правового захисту громадян у відносинах із органами державної влади.
6. Протидія корупції в органах державної влади та органах місцевого самоврядування.

Тема 11. Особливості розробки й реалізації електронного урядування в Україні

1. Електронне урядування як елемент інформаційного суспільства.
2. Концептуальні засади системи електронного урядування. Політико-управлінські основи системи електронного урядування. Суб'єкти формування системи електронного урядування.
3. Взаємозв'язок системи електронного урядування та розвитку суспільства.
4. Основні засади ефективного впровадження електронного урядування. Вимоги до систем електронного урядування.
5. Галузеві та регіональні програми та проекти інформатизації.
6. Етапи та основні напрями реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні.

Завдання для самоконтролю:

Ознайомитися з нормативно-правовим забезпечення Національної програми інформатизації: Закони України «Про Національну програму інформатизації», «Про Концепцію Національної програми інформатизації»; Постанови КМУ «Про затвердження Порядку проведення експертизи НПП та окремих її завдань (проектів)», «Про затвердження Положення про формування та виконання НПП», «Про заходи щодо посилення контролю за обґрунтованістю проектів інформатизації діяльності ЦОВВ», «Про затвердження Порядку формування та

виконання галузевої програми та проекту інформатизації», «Про затвердження Порядку формування та виконання регіональної програми та проекту інформатизації», «Про затвердження Загальних вимог до програмних продуктів, які закупаються або створюються на замовлення державних органів», «Про затвердження Положення про порядок передачі резидентам окремих завдань (проектів) Національної програми інформатизації у сфері національної безпеки та оборони держави»; Наказ Державного агентства з питань електронного урядування «Про затвердження Методики визначення належності бюджетних програм до сфери інформатизації».

Ознайомитися з вітчизняними проектами інформатизації: Open Data Challenge; Open Data Forum; Оновлений портал відкритих даних; Дослідження впливу відкритих даних на економіку України; Відкриті дані міст; Сервіси на основі відкритих даних; Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОВВ); Підсистема «Вулик»; Упровадження систем електронного документообігу (СЕД) в органах державної влади. Мобільні помічники для громадян в умовах військового часу: ДІА, TacticMedAid, Перша мобільна допомога, Helsi, ПОВІТРЯНА ТРИВОГА, MineFree, Vachu, Zrada

Теми доповідей:

1. Виникнення концепції електронного урядування.
2. Рівні розвиненості системи електронного урядування: кібернетичний офіс, бюрократична структура, сервісне агентство, повністю електронне урядування
3. Поняття «електронної демократії» та її переваги.
4. Схеми електронної взаємодії між державою і суспільством: взаємодія «Уряд-Уряд» (G2G), «Уряд-Бізнес» (G2B), «Уряд-Громадяни» (G2C), їх призначення, необхідні інформаційні ресурси для реалізації.
5. Сучасні державні проекти з розвитку е-урядування та їх законодавче забезпечення.
6. Особливості концепцій і способів реалізації електронного урядування в різних країнах світу: спільне і відмінності. Американська, європейська модель (Західна, Центральна, Східна Європа) та азіатська моделі е-урядування

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4.

Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку

Тема 12. Розробка макроекономічної стратегії розвитку держави. Конкурентна, інноваційно-інвестиційна, структурна політика, державне регулювання розвитку підприємництва

1. Макроекономічна стратегія. Управлінські моделі розвитку економіко – соціальної сфери.
2. Державне регулювання структурної перебудови національної економіки.

3. Конкурентна та інноваційно-інвестиційна політика держави, методи та інструменти.

4. Прогнозування та планування як важелі управлінського процесу.

5. Державне управління та регулювання в системі підприємницької діяльності: регулюючі засоби та обмеження

Завдання для самоконтролю:

1. Поясніть чому в системі управління застосовуються елементи директивного планування.

2. Дайте характеристику оптимістичному, песимістичному і стриманому видам прогнозу.

3. Покажіть якими конкретними важелями держава може впливати на формування структури економіки країни

4. Здійсніть пошук в Інтернеті конкретних програм соціально - економічного розвитку та проаналізуйте на вибір ці програми

5. На прикладі будь - якого суб'єкту підприємницької діяльності покажіть приклади здійснення на цей суб'єкт заходів державного управління

Теми доповідей:

1. Особливості ліцензійної та дозвільної системи

2. Управління антимонопольними процесами.

3. Система державного контракту та державного замовлення.

4. Особливості управління у державному секторі економіки

Тема 13. Державне регулювання фінансово – кредитної сфери

1. Управління фінансово - бюджетною сферою

2. Система державного регулювання в податкової системи

3. Цінове регулювання як важливий елемент державного управління

4. Управління кредитно - грошовою політикою

5. Валютне та зовнішньоекономічне регулювання з боку держави

Завдання для самоконтролю:

1. Поясніть причини виникнення та подолання бюджетного дефіциту.

2. Дайте характеристику бюджетним програмам на загальнодержавному та регіональному рівнях.

3. Покажіть якими конкретними важелями держава може впливати на наповнення пенсійного фонду

4. Проаналізуйте перелік інформації та даних, необхідних для отримання банківського кредиту

5. На прикладі будь - якого суб'єкту підприємницької діяльності проаналізуйте актив та пасив його балансу

Теми доповідей:

1. Система страхування в Україні - державний вплив на цю систему

2. Державне регулювання ринку цінних паперів

3. Головні відмінності діяльності Національного банку України та комерційних банків.

4. Особливості державного управління в сфері регіональних фінансів

Тема 14. Державне регулювання розвитку галузей соціальної сфери

1. Головні важелі управління пенсійною системою

2. Державне та регіональне управління в освітній сфері.

3. Державні засади розвитку системи охорони здоров'я

4. Державне управління соціальним захистом та соціальними послугами

5. Державне управління в трудовій сфері. Регулювання безробіття

Завдання для самоконтролю:

1. Поясніть на прикладах різних сфер визначення оптимального співвідношення між державним соціальним забезпеченням та оплатою послуг самими споживачами

2. Дайте характеристику пенсійної реформи, яка відбувається в Україні. Покажіть якими конкретними важелями держава може впливати на наповнення пенсійного фонду.

3. Дайте характеристику освітньої реформи, яка відбувається в Україні. Що таке компетентностний підхід.

4. Дайте характеристику медичної реформи, яка відбувається в Україні.

5. Покажіть на прикладі всі складові заробітку працюючого

Теми доповідей:

1. Соціальні трансферти у вигляді різного роду соціальних субсидій

2. Цивільно – правова та економічна автономізація закладів

3. Соціальне партнерство як елемент державного управління в соціальній сфері.

4. Впровадження на державному рівні накопичувальної пенсійної системи

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	кількість одиниць	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	3	3	4	4	3	3
Робота на семінарському занятті	10	4	40	3	30	4	40	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	4	20	3	15	3	15	3	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом		-	93	-	76	-	88		76
Максимальна кількість балів: 333									
Розрахунок коефіцієнта: 5,55									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1.			
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ			
1	Суть, поняття, принципи, функції, цілі та методи державного управління	2/5	
2	Підходи до побудови системи державного управління в світовій практиці: роль і місце президента, парламенту, судової системи, виконавчих та регіональних органів влади	2/5	
3	Історичний досвід державного управління в Україні після здобуття Незалежності	2/5	
4	Особливості державного та регіонального управління в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови	2/5	
Змістовий модуль 2.			
КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СТРУКТУР ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ			

5	Характеристика системи державної влади в Україні на вищому рівні: конституційні повноваження Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів	2/5
6	Центральні органи виконавчої влади - міністерства, служби, агенції, інспекції	2/5
7	Державне управління на регіональному рівні. Місцеве самоврядування в умовах реформи децентралізації	2/5
Змістовий модуль 3. МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ		
8	Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	2/5
9	Відносини органів публічної влади в системі управління	2/5
10	Особливості розробки й реалізації електронного урядування в Україні	2/5
Змістовий модуль 4. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ		
11	Розробка макроекономічної стратегії розвитку держави. Конкурентна, інноваційно-інвестиційна, структурна політика, державне регулювання розвитку підприємництва	2/5
12	Державне регулювання фінансово – кредитної сфери	2/5
13	Державне регулювання розвитку галузей соціальної сфери	2/5

Критерії оцінювання:

5 балів – відмінний рівень виконання з можливими незначними недоліками
4 бали – в цілому добрий рівень виконання з незначною кількістю помилок
3 бали – посередній рівень знань виконання із значною кількістю недоліків
2 бали – мінімально можливий допустимий рівень виконання

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом модульного контрольного завдання (контрольної роботи) згідно затвердженого графіку. Кількість модульних контрольних – 4. Максимальний бал модульного контролю складає 25.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни, засвоєння якого, відповідно, перевіряється під час модульного контролю. Об'єктами змістового модульного контролю знань студентів є: знання, уміння та навички студентів, виконання модульних контрольних завдань. При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінці підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули студенти після опанування певного модуля.

Модульний контроль проводиться в письмовій формі та передбачає відповіді на теоретичні питання та розв'язок ситуаційних завдань.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
25	В повному обсязі володіє матеріалом, вільно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу; стилістично грамотно викладає матеріал.
24-20	Достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
19-15	Загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури. Допускає окремі суттєві неточності та помилки.
14-10	Володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, викладає його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає суттєві неточності.
9-5	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
4-0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни є визначенням рівня засвоєння кожним студентом навчальної програми. Ця інтегральна рейтингова оцінка вираховується, як сума накопичених балів поточної успішності, що складається зі змістових модульних контролів, самостійних робіт, роботи на семінарських заняттях, балів за відвідування лекцій та семінарів, за всіма видами робіт, передбачених для даної дисципліни. Студент, що набрав протягом семестру за підсумковим оцінюванням не менше 35 балів (з коефіцієнтом перерахунку 5,55) отримує допуск до іспиту.

Форма проведення іспиту: **письмова**
 Тривалість проведення іспиту: **1 год. 20 хв.**
 Максимальна кількість балів: **40 балів**
 Критерії оцінювання: **15 балів - письмова відповідь на кожне питання, 10 балів – розв'язок ситуаційного завдання**

Перелік допоміжних матеріалів: **література, що рекомендована РП, ЕНК**

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Основні теорії державного управління: економічна теорія держави; теорія суспільного вибору (суспільний договір, «фіаско держави», мінімізація трансакційних витрат); теорія соціології (теорія держави, соціальна структура суспільства, соціальна мобільність, статус і статусні ролі); теорія менеджменту (теорія раціональної бюрократії, організовані структури управління, розподіл праці в управлінських структурах, державне адміністрування).

2. Еволюція дослідження предмета державного та регіонального управління.

3. Об'єкт державного управління та предмет вивчення.

4. Характеристика загальних (основних) та спеціальних (спеціалізованих) функцій державного управління. Допоміжні функції.

5. Основні напрями діяльності в системі державного управління.

6. Поняття та класифікація методів державного управління.

7. Структура державного управління у провідних країнах світу: інституційний, функціональний та організаційний аналізи; центральні, регіональні та місцеві органи управління, їх ієрархія, проблеми взаємодії.

8. Унітарна та федеративна організація державного управління.

9. Державне управління в адміністративно-політичній сфері.

10. Політика як наука, мистецтво і вид діяльності.

11. Види політики держави, їх цілі, принципи формування, інструменти реалізації.

12. Сутність і види контролю у суспільстві.

13. Контрольна влада у системі управління, її органи та форми діяльності.

14. Роль державного управління щодо розвитку соціальної інфраструктури регіону.

15. Механізми реалізації регіональної політики держави: інституційно-правові, організаційні, фінансово-економічні, соціально-психологічні.

16. Місцеві бюджети як фінансова основа соціально-економічного розвитку регіону.

17. Державні та регіональні програми.

18. Центральні органи виконавчої влади. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Регіональні органи виконавчої влади.

19. Місцеве самоврядування у державному управлінні України. Проблеми функціонування та напрями реформування.

20. Міністерства України та їх повноваження.

21. Державні комітети (державні служби) України та інші центральні органи виконавчої влади: їх статус, функції.

22. Місцеві державні адміністрації в системі державного управління.

23. Основні завдання, правовий статус, компетенція місцевих державних адміністрацій.

24. Всесвітня Декларація місцевого самоврядування, Європейська Хартія місцевого самоврядування та проблеми функціонування інституту місцевого самоврядування в Україні.

25. Стратегічне управління та формування програми діяльності органу державної влади.
26. Функціональний аналіз та контролінг діяльності органу державної влади.
27. Проходження державної служби та управління державною службою. Атестація державних службовців.
28. Етика поведінки державних службовців.
29. Управління державною службою.
30. Ефективність діяльності управлінських органів і посадових осіб.
31. Економічна оцінка ефективності функціонування органу державної влади. Демократичні процедури визначення ефективності державного управління.
32. Державний контроль у сфері виконавчої влади в Україні, його зміст та правові засади. Види контролю.
33. Взаємодія державних органів та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян.
34. Здійснення нагляду за діяльністю об'єднань громадян. Організація роботи із запитами громадян.
35. Концептуальні засади реформування центральних та місцевих органів влади, напрями вдосконалення управління регіональним розвитком.
36. Базові форми децентралізації управління.
37. Формування ефективної організації виконавчої влади як на центральному, так і на місцевому рівнях управління.
38. Запровадження нової ідеології функціонування виконавчої влади місцевого самоврядування як діяльності щодо забезпечення реалізації прав і свобод громадян, надання державних та громадських послуг.
39. Концепція розвитку електронного урядування в Україні.
40. Завдання законодавства про національну програму інформатизації.
41. Функції державних органів у реалізації національної програми інформатизації.
42. Етапи та основні напрями реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні.
43. Модернізація публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян і бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.
44. Модернізація державного управління за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.
45. Державне агентство з питань електронного урядування України як державний орган, який є відповідальним за реалізацію цієї політики.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
F, FX	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження

7. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінарські заняття – 28 год., самостійна робота-26 год., модульний контроль - 8 год., підсумковий контроль – 30.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II			Змістовий модуль III				Змістовий модуль IV		
Назва Модуля	ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО ТА РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ				КОНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ПОБУДОВИ СТРУКТУР ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ			МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ				ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ		
Кількість балів за модуль	93				76			88				76		
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Теми Лекцій	Суть, поняття, принципи, функції, цілі та методи	Підходи до побудови системи державного управління в світовій	Історичний досвід державного управління в Україні. Цілія здобуття	Особливості державного та регіонального управління в	Характеристика системи державної влади в Україні на вищому рівні: конституційні повноваження	Центральні органи виконавчої влади - міністерства, служби.	Державне управління на регіональному рівні. Місцеве самоврядування	Державна служба в Україні. Внутрішня організація та управління органу влади	Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	Відносини органів публічної влади в системі управління	Особливості розробки й реалізації електронного урядування в Україні	Розробка макроекономічної стратегії розвитку держави. Конкурентна, інноваційно-інвестиційна, структурна політика,	Державне регулювання фінансово – кредитної сфери	Державне регулювання розвитку галузей соціальної сфери

Теми семінарських занять	Суть, поняття, принципи, функції, цілі та методи	Підходи до побудови системи державного управління в світовій практиці	Історичний досвід державного управління в Україні після <i>здобуття Незалежності</i>	Особливості державного та регіонального управління в умовах воєнного стану	Характеристика системи державної влади в Україні на вищому рівні: конституційні повноваження Президента,	Центральні органи виконавчої влади - міністерства, служби, агенції, інспекції	Державне управління на регіональному рівні. Місцеве самоврядування	Державна служба в Україні. Внутрішня організація та управління органу влади	Ефективність державного управління. Державний контроль у сфері виконавчої влади	Відносини органів публічної влади в системі управління	Особливості розробки й реалізації електронного урядування в Україні	Розробка макроекономічної стратегії розвитку держави. Конкурентна, інноваційно-інвестиційна, структурна політика	Державне регулювання фінансово – кредитної сфери	Державне регулювання розвитку галузей соціальної сфери
Самостійна робота	20				15			15			15			
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			Модульна контрольна робота 3 (25 балів)			Модульна контрольна робота 4 (25 балів)			
Загалом	333													
Підсумковий контроль	Екзамен													
Коефіцієнт приведення навчального рейтингу студентів у 60-бальну шкалу – 5.55														

8. Рекомендована література

Базова:

1. Акімова, Л. М. Державне управління як суб'єкт забезпечення економічної безпеки України: сутність та зміст. *Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал*. 2019. № 5. С. 110-115. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).
2. Аспекти публічного управління. Дніпропетровський регіональний інститут державного управління, Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. - Дніпропетровськ : Грані. Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук з державного управління. - Зареєстровані надходження: 2017-2020 (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).
3. Бобровська О. Ю. та ін. Державне та регіональне управління: навч. посіб.; 2-ге вид., доповн. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2018. 160 с
4. Бойчук Р.П. Державне управління та державне регулювання економічної діяльності в Україні: проблеми правового регулювання 2020 <https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/boychuk15>
5. Державне та регіональне управління: навч. посібник / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова; Харків : Іванченко І. С., 2018. 127 с
6. Децентралізація влади в Україні: оцінювання результатів формування та розвитку самодостатніх громад: монографія / за заг. та наук. ред. С. М. Серьогіна, І. А. Чикаренко. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2019. 292 с.
7. Длігач А. Пovoєнна економічна політика потребуватиме повної зміни підходів. 2022 <https://gmk.center/ua/opinion/povoienna-ekonomichna-politika-potrebuvatime-povnoi-zmini-pidhodiv/>)
8. Жавнерчик О.В. Державне регулювання економіки 2019 http://eprints.library.odeku.edu.ua/5343/1/ZhavnerchukOV_Derj_reg_ek_KL_2019.pdf
9. Камінська, Н. В. Теорія держави і права : навчальний посібник. Київ : КНТ, 2021. 191 с. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).
10. Квітка, С. А. Державне управління взаємодією влади та бізнесу: європейський досвід для України. *Аспекти публічного управління*. 2018. -ом 6, N 4. - С. 48-54 (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).
11. Квітка, С. А. Державне управління та цикл розвитку суспільства. *Аспекти публічного управління*. Дніпропетровськ : Грані, 2017. Том 5, N 10. С. 22-28. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).
12. Корогодова О.О. Державне регулювання економіки 2022 https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/48660/1/Korohodova_Hlushchenko.pd
13. Кравчук, М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навчальний

посібник для студентів вищих навчальних закладів / М. В. Кравчук ; Міністерство освіти і науки України, Тернопільський національний економічний університет. 3-тє вид., змін. і доп. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 524 с. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).

14. Коваленко М. А. Регіональний менеджмент: навч. пос. К. : Олдіплюс, 2017. 312 с.

15. Котенко Я. В. Локальна ідентичність і об'єднані територіальні громади / Я. В. Котенко, А. Ф. Ткачук. К.: ТОВ «Видавництво «ЮСТОН», 2018. 56 с.

16. Ніколаєва В. Сучасні моделі державного управління в країнах ЄС. Досвід імплементації. 2019., https://unz.univer.km.ua/article/download/72_38-47/pdf/

17. Малиновський В. Я. Публічна служба в Україні: підручник. Київ : Кондор, 2018. 312 с.

18. Морозова М.Е. Стратегічне планування. Поняття та етапи стратегічного планування. 2019., <https://lib.iitta.gov.ua/718325/1/%D0% pdf>

19. Лерник До проблеми державного регулювання економіки та управління зовнішньоекономічними процесами 2021
<http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/36753>

20. Паламаренко Я.В. Концептуальні положення державного регулювання економічних процесів 2020 <http://socrates.vsau.org/repository/card.php?id=24741>

21. Регіонально-адміністративний менеджмент: навч. посіб.; під ред. В.Г. Воронкової. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 351 с.

22. Регіональне управління : навч. посіб. / М. М. Іжа, Л. Л. Приходченко , С. Є. Саханенко та ін. ; за заг. ред. Л. Л. Приходченко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2020. 652 с.

23. Синенко, О. І. Державне управління економікою: практичний досвід та наукове знання. *Формування ринкових відносин в Україні* : збірник наукових праць. 2019. № 9. С. 36-41. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).

24. Територіальний розвиток і регіональна політика в Україні: виклики та пріоритети сталого ендогенного зростання регіонів України в умовах сучасних реформ; наук. ред. В. С. Кравців. Львів, 2018. 157 с. 34.

Додаткова:

1. Гаврилова Л.В. Бюджетна політика в системі державного регулювання економіки 2019 http://www.agrosvit.info/pdf/3_2019/10.pdf

2. Державне управління в Україні: централізація і децентралізація/ Відп. ред. проф. Н.Р. Нижник. К.: Вид-во УАДУ, 2010. 488с.

3. Європейські принципи державного управління. К.: Вид-во УАДУ, 2011. 52 с.

4. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво: місцеве самоврядування: Навч. посібник. К.: Юрінком Інтер, 2011. 304 с.

5. Кахович, О. О. Р. С. Южека Особливості державного регулювання економіки 2018 <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i75.197>

6. Регіонально-адміністративний менеджмент : навчальний посібник для

студентів вищих навчальних закладів. Київ : Професіонал, Центр учбової літератури, 2010. 352 с. (*Бібліотека Київського університету імені Бориса Грінченка*).

7. Чернов С. І. Текст лекцій з дисципліни «Державне та регіональне управління» / С. І. Чернов, М. М. Новікова, С. О. Гайдученко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Х. : ХНУМГ, 2014. 140 с.

8. Якубовський О. П. Державна влада і громадянське суспільство: система взаємодії : монографія / О. П. Якубовський, Т. А. Бутирська. Одеса : ОРІД НАДУ, 2014. 196 с.

9. Інформаційні ресурси

1. ЕНК «Державне та регіональне управління». Дистанційне навчання. Електронний навчальний курс [Електронний ресурс] / Київський університет імені Бориса Грінченка. 2023. Режим доступу: <https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=20406>

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>.

3. Офіційний веб-портал парламенту України. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.

4. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади. Урядовий портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>.

5. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби. URL: <https://nads.gov.ua/>.

6. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>.

7. Директива Європейського Парламенту та Ради "Про деякі правові аспекти послуг інформаційного суспільства, зокрема електронної комерції на внутрішньому ринку (Директива про електронну комерцію)": Міжнародний документ від 08.06.2000 № 2000/31/ЄС

8. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. Редакція від 11.08.2013

9. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. Редакція від 07.11.2018

10. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI

11. Про затвердження Положення про Державне агентство з питань електронного урядування України: Постанова КМУ від 01.10.2014 № 492

12. Про запровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства: Постанова КМУ від 28.11.2012 № 1134

13. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг: Постанова КМУ від 03.01.2013 № 13

14. Закон України "Про правовий режим воєнного стану" (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 28, ст.250)

15. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження КМУ від 15.05.2013 № 386-р

16. " Деякі питання організації роботи державних службовців та працівників державних органів у період воєнного стану" Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2022 р. № 440 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440-2022-%D0%BF>

17. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова КМУ від 17.01.2018 № 55

18. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні: Розпорядження КМУ від 16.11.2016 № 918-р

19. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 № 649-р

20. Про схвалення Концепції розвитку електронної демократії в Україні та плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 08.11.2017 № 797-р

21. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження КМУ від 17.01.2018 № 67-р

22. Про затвердження Інструкції з діловодства за зверненнями громадян у Державному агентстві з питань електронного урядування України": Наказ від 06.06.2018 № 38

23. Про затвердження Порядку інформаційного наповнення та технічного забезпечення Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади та Порядку функціонування веб-сайтів органів виконавчої влади: Наказ від 25.11.2002 № 327/225

24. Про порядок надання інформаційних та інших послуг з використанням електронної інформаційної системи "Електронний Уряд": Наказ від 15.08.2003 № 149